

24 mei 2022

Onderzoek: veehouders over uitkoopregeling kabinet

Achtergrond

Wat voor bedrijf heb je?

Rundveehouderij: 78%

Pluimveehouderij: 11%

Varkenshouderij: 8%

Combinatie van een rund-/varkens-/pluimveehouderij: 3%

Het platform Boerderij.nl heeft het onderzoek verspreid onder 12.700 boeren in hun database. Omdat de stikstofmaatregelen vooral veehouders aangaat, worden de uitkomsten van deze groepen weergegeven in het rapport. Akkerbouwers, tuinders en andere soorten boeren worden daarmee in dit rapport buiten beschouwing gelaten. Uiteindelijk hebben 548 veehouders de vragenlijst volledig ingevuld. De verhouding varkenshouders, pluimveehouders en rundveehouders in dit onderzoek zijn na respons in lijn met de daadwerkelijke verhouding van veehouders in Nederland volgens cijfers van.

In welke provincie staat jouw boerenbedrijf?

Groningen: 4%

Friesland: 9%

Drenthe: 6%

Overijssel: 15%

Flevoland: 1%

Gelderland: 20%

Utrecht: 6%

Noord-Holland: 7%

Zuid-Holland: 6%

Zeeland: 2%

Noord-Brabant: 17%

Limburg: 6%

Buiten Nederland: 0%

Hoe ver ligt je bedrijf van een stikstofgevoelig N2000-gebied?

0 - 0,5 kilometer 9%

0,5 - 2 kilometer 18%

2 - 10 kilometer 36%

10 - 25 kilometer 24%

Verder dan 25 kilometer 6%

Weet niet / geen antwoord 7%

Veehouders in of vlakbij een beschermd natuurgebied hebben in veel gevallen een natuurbeschermingswetvergunning (NB-wetvergunning) nodig.

Heb je een NB-wetvergunning?

Ja 76%

Nee 19%

Geen antwoord 5%

Volgens recente, officiële metingen is het gemiddeld aantal dieren per bedrijf in Nederland in de verschillende sectoren als volgt:

Melkvee: 108 (jongvee niet meegerekend)

Vleeskalveren: 670

Legpluimvee: 43.500

Vleeskuikens: 77.000

Vleesvarkens: 2.400

Zeugen: 567

Als je kijkt naar het gemiddelde in jouw sector, is het aantal dieren op jouw bedrijf groter dan gemiddeld, gemiddeld of kleiner dan gemiddeld?

Groter dan gemiddeld 32%

Ongeveer gemiddeld 26%

Kleiner dan gemiddeld 41%

Geen opgave 1%

Profiel veehouders

2 op 10 veehouders deden investeringen sinds 2019

In mei 2019 oordeelde de Raad van State dat de stikstofaanpak van de overheid in strijd is met Europese regelgeving. Sindsdien probeert de overheid de stikstofuitstoot in Nederland, bijvoorbeeld in de veehouderij, terug te brengen.

Is de stikstofuitstoot van jouw bedrijf de afgelopen 3 jaar, sinds de uitspraak van de Raad van State over stikstofuitstoot in 2019, gegroeid, afgenomen of gelijk gebleven?

Gegroeid 8%

(Ongeveer) gelijk gebleven 74%

Afgenomen 17%

Weet niet / ik ben nog geen 3 jaar eigenaar van mijn bedrijf 1%

Boeren die dichtbij een natuurgebied relatief veel stikstof uitstoten worden ook wel 'piekbelasters' genoemd.

Denk je wel of niet dat jouw bedrijf ook in die categorie valt?

Mijn bedrijf valt denk ik wel in die categorie 6%

Mijn bedrijf valt denk ik niet in die categorie 86%

Weet niet / geen antwoord 7%

Heb je de afgelopen 3 jaar, sinds het sinds de uitspraak van de Raad van State, investeringen gedaan om de stikstofuitstoot van je bedrijf terug te brengen?

Ja, relatief grote investeringen 10%

Ja, relatief kleine investeringen 12%

Nee, ik heb de afgelopen 3 jaar geen investeringen gedaan om stikstofuitstoot terug te brengen 74%

Weet niet / geen antwoord 4%

Stikstofdoelen en bijdrage landbouw

Weinig urgentiegevoel over stikstofdoelen Nederland

Het kabinet heeft zich na een rechterlijke uitspraak voorgenomen om de uitstoot van stikstof te halveren in 2030. Het kabinet trekt (tot 2035) 25 miljard euro uit voor het oplossen van de stikstofcrisis. Dit geld komt bovenop de 6 miljard euro die het vorige kabinet al reserveerde.

Vind je wel of niet dat Nederland de stikstofuitstoot voor 2030 moet halveren?

Ik vind dat Nederland dat doel wel moet halen 9%

Ik vind dat Nederland dat doel niet hoeft te halen 86%

Weet niet / geen mening 6%

Het RIVM heeft berekend dat de meeste stikstofuitstoot in Nederland wordt veroorzaakt door de landbouw. Sommigen vinden dat de landbouw meer moet doen om stikstofuitstoot te beperken. Anderen vinden dat de agrarische sector de afgelopen jaren al veel heeft gedaan om stikstofuitstoot te beperken en dat andere sectoren meer moeten doen.

Vind je wel of niet dat de landbouw meer moet doen om de stikstofuitstoot terug te dringen?

De landbouw moet meer doen om uitstoot terug te dringen 11%

De landbouw hoeft niet meer te doen om uitstoot terug te dringen 84%

Weet niet / geen mening 4%

Stikstofmaatregelen

Ruim kwart veehouders staat open voor vrijwillige uitkoop

Ben je van onderstaande maatregelen wel of niet zelf bereid om ze te nemen?

Als je de maatregel al hebt genomen, kun je dat ook aangeven.

	Wel	Misschien	Niet	Al genomen	Weet niet / nvt
Vrijwillige uitkoop van jouw bedrijf door de overheid	9%	18%	61%	0%	11%
Overgang op minder eiwitrijk voer	10%	34%	27%	23%	5%
Verplaatsen van jouw bedrijf naar een plek met meer 'stikstofruimte'	7%	15%	59%	1%	18%
Het verkopen of verleasen van stikstofruimte aan derden	18%	29%	43%	0%	10%
Gebruiken van een bedrijfscoach om je te begeleiden bij het	9%	29%	44%	5%	12%
Mijn bedrijf extensiveren met grond van vrijkomende bedrijven	25%	25%	26%	8%	16%

Reactie op nieuwe uitkoopregelingen kabinet

Veehouders in eerste reactie negatief over uitkoopregelingen

Nieuwe uitkoopregeling kabinet

Het kabinet presenteerde deze week twee regelingen om veehouders met een relatief hoge stikstofuitstoot versneld uit te kopen.

De eerste is een generieke regeling voor veehouders die qua uitstoot boven een bepaalde drempelwaarde uitkomen, ongeacht of zij rond een natuurgebied ondernemen. Zij kunnen 100% van hun productierechten (of dierrechten) en 100% van het waardeverlies van productiecapaciteit (gebouwen, inventaris) vergoed krijgen.

Hoe eerder veehouders ingaan op het aanbod, hoe hoger hun vergoeding zal zijn. Als zij het bod aannemen, mogen zij geen bedrijf starten op een andere locatie. Op dezelfde locatie mag alleen nog een activiteit opgestart worden waarbij max. 15% van de bestaande vergunning uitgestoten wordt. Veehouders kunnen via deze regeling niet gedwongen worden om te stoppen met hun bedrijf.

De tweede regeling is speciaal voor veehouderijen die een relatief hoge stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden veroorzaken. Met geld van de overheid krijgen provincies de taak om die veehouders uit te kopen tegen een marktconforme prijs. Welk bod zij krijgen om te stoppen, hangt af van een, volgens de overheid, onafhankelijke taxatie.

In tegenstelling tot de generieke regeling kan de boer verplicht worden te stoppen als hij/zij er met de provincie niet uitkomt. Wel mogen veehouders met deze regeling ergens anders een veehouderij beginnen of op dezelfde locatie andere activiteiten ontplooiën.

In hoeverre ben je positief of negatief over bovenstaande plannen om veehouders uit te kopen?

Heel positief 3%

Redelijk positief 11%

Redelijk negatief 29%

Heel negatief 52%

Weet niet / geen mening 6%

Regeling 1: Lbv

Weinig animo onder veehouders voor nieuwe, generieke regeling...

Stel dat de overheid je benadert voor de generieke regeling, waarbij je je laat uitkopen tegen 100% vergoeding van je productierechten en 100% voor het waardeverlies van je productiecapaciteit. Voorwaarde is dat je geen herstart maakt op andere grond of op dezelfde hooguit 15% van de bestaande vergunning uitstoot.

In hoeverre ben je bereid om je onder deze voorwaarden te laten uitkopen als de overheid je daarvoor benadert?

Zeker toe bereid 4%

Waarschijnlijk toe bereid 10%

Waarschijnlijk niet toe bereid 20%

Zeker niet toe bereid 58%

Ik ben al uitgekocht of in een traject daarvoor 0%

Weet niet / niet op mij van toepassing 9%

Bij de aankondiging van de regeling eerder dit jaar beloofde minister Christianne van der Wal (Natuur en Stikstof) dat veehouders een 'aantrekkelijk aanbod' zouden krijgen.

Op basis van de informatie over de generieke regeling:

In hoeverre heb je er vertrouwen in dat je een voor jou aantrekkelijk aanbod krijgt voor de uitkoop van je bedrijf?

Veel vertrouwen 0%

Redelijk wat vertrouwen 3%

Niet zoveel vertrouwen 26%

Geen vertrouwen 67%

Weet niet / geen mening 4%

Regeling 2: MGA

... en voor de specifieke regeling voor 'piekbelasters'

De volgende vragen zijn bedoeld voor veehouders die op enkele kilometers rond een Natura-2000-gebied een bedrijf hebben en / of daar een relatief hoge stikstofbelasting op hebben. Deze veehouders komen mogelijk in aanmerking voor regeling twee.

Op basis van een onafhankelijke taxatie krijgen zij, volgens de overheid, een marktconforme prijs voor het doorhalen van productierecht en voor waardeverlies van productiecapaciteit. In tegenstelling tot de 1e regeling mag de veehouder ergens anders een veebedrijf beginnen of een ander soort bedrijf op dezelfde grond starten.

In hoeverre ben je bereid om je onder deze voorwaarden te laten uitkopen als de provincie je daarvoor benadert?

Zeker toe bereid 5%

Waarschijnlijk toe bereid 17%

Waarschijnlijk niet toe bereid 30%

Zeker niet toe bereid 35%

Ik ben al uitgekocht of in een traject daarvoor 0%

Weet niet / niet op mij van toepassing 13%

Om het bedrag vast te stellen voor de uitkoop zal de provincie een, naar eigen zeggen, onafhankelijke taxatie laten uitvoeren om tot een marktconforme prijs te komen.

In hoeverre heb je er vertrouwen in dat je bedrijf daadwerkelijk op een marktconforme prijs zou worden getaxeerd als je gebruik zou maken van deze regeling?

Veel vertrouwen 1%

Redelijk wat vertrouwen 8%

Niet zoveel vertrouwen 31%

Geen vertrouwen 53%

Weet niet / geen mening 7%

Stellingen over nieuwe regelingen

Kans op nieuwe boerenprotesten door regelingen

Zijn de volgende uitspraken wel of niet op jou van toepassing?

	Wel	Niet	Weet niet / geen mening
Ik overweeg te stoppen met mijn bedrijf, maar ik wacht zo lang mogelijk tot ik de beste deal heb'	14%	74%	12%
Ik hecht te veel emotionele waarde aan mijn bedrijf om me te laten uitkopen door de overheid'	48%	37%	15%
De overheid richt zich te veel op het uitkopen en te weinig op het verduurzamen van bedrijven'	81%	7%	12%
Ik verwacht dat boeren in Nederland (weer) in verzet komen tegen het huidige stikstofbeleid van het kabinet'	85%	4%	11%
Zolang het aanbod hoog genoeg is om niet in de schulden te komen, zou ik bereid zijn om me uit te laten kopen'	12%	75%	13%
Ik ben geneigd om (weer) te gaan demonstreren tegen het stikstofbeleid als gevolg van de nieuwe uitkoopregeling van de overheid'	60%	16%	24%
Ik heb er begrip voor dat de overheid overgaat tot onteigening van sommige bedrijven als die een aantrekkelijk aanbod van de overheid weigeren'	6%	87%	6%

Staat en toekomst bedrijf

Veehouders optimistisch over staat en toekomst bedrijf

Verwacht je wel of niet dat de overheid jouw bedrijf op termijn gedwongen zal onteigenen?

Dat verwacht ik wel 6%

Dat verwacht ik niet 83%

Weet niet / geen mening 11%

De volgende vragen gaan over de staat van je bedrijf en de factoren die daar een rol op kunnen spelen.

Hoe zou je de huidige financiële situatie van je bedrijf omschrijven?

Zeer goed 17%

Redelijk goed 55%

Niet goed / niet slecht 22%

Redelijk slecht 3%

Zeer slecht 0%

Weet niet / zeg ik liever niet 3%

Denk je dat jouw bedrijf over 5 jaar nog bestaat?

Zeker wel 49%

Waarschijnlijk wel 37%

Waarschijnlijk niet 7%

Zeker niet 1%

Weet niet / geen mening 6%

Vertrouwen in de politiek

Zeer weinig vertrouwen in politiek, kabinet en ministers

Nu volgen er wat vragen over jouw mening over overheidsinstanties, politieke partijen en belangenorganisaties.

In hoeverre heb je vertrouwen in de volgende instanties of individuen?

	Veel	Redelijk wat	Weinig	Geen	Weet niet / geen mening
De politiek in het algemeen	1%	6%	43%	50%	0%
Kabinet Rutte 4	1%	5%	34%	60%	1%
Premier Mark Rutte	2%	16%	31%	50%	1%
Minister Christianne van der Wal (Natuur en Stikstof)	1%	3%	18%	75%	4%
Minister Rob Jetten (Klimaat en Energie)	1%	3%	9%	86%	2%
Minister Henk Staghouwer (Landbouw)	1%	6%	32%	58%	3%
Het bestuur in je provincie	2%	25%	40%	27%	5%
Het RIVM	1%	6%	21%	70%	3%

Vertrouwen in belangenorganisaties

Agractie meest vertrouwde boerenbelangenorganisatie

Vind je het een goede of slechte zaak dat er in het huidige kabinet een aparte minister voor Natuur en Stikstof is aangesteld?

Goede zaak 21%

Slechte zaak 50%

Weet niet / geen mening 29%

En in hoeverre heb je vertrouwen in de volgende boerenorganisaties?

Als je niet te maken hebt met een betreffende organisatie kun je 'weet niet / niet van toepassing' aanvinken.

	Veel	Redelijk wat	Weinig	Geen	Weet niet / nvt
LTO	10%	34%	33%	20%	2%
Agractie	19%	57%	15%	4%	5%
Farmers Defence Force	18%	37%	24%	15%	5%
POV (Producenten Organisatie Varkenshouderij)	17%	39%	9%	3%	32%
NMV (Nederlandse Melkveehouders Vakbond)	18%	43%	19%	5%	16%
Het NAJK (Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt)	17%	48%	17%	5%	13%

BBB behartigt boerenbelangen het beste, daarna SGP en Omtzigt

En welke politieke partij(en) in de Tweede Kamer komt volgens jou het beste op voor de belangen van boeren in Nederland?

De partijen staan op volgorde van de uitslag van de laatste Tweede Kamerverkiezingen (groot naar klein). Je kunt er minimaal één en maximaal drie selecteren.

- VVD 3%
- D66 0%
- PVV 1%
- CDA 9%
- PvdA 0%
- SP 0%
- Forum voor Democratie 3%
- GroenLinks 1%
- Partij voor de Dieren 0%
- ChristenUnie 1%
- JA21 9%
- Volt 0%
- SGP 31%
- DENK 0%
- 50PLUS 0%
- BoerBurgerBeweging (BBB) 91%
- BIJ1 0%
- Lid Omtzigt (afsplitsing ex-CDA'er Pieter Omtzigt) 14%
- Groep Van Haga (afsplitsing ex-FVD'er Wybren van Haga) 4%
- Andere partij, namelijk 0%
- Geen enkele partij 1%
- Weet niet / geen mening 2%

Oorlog Oekraïne slecht voor bedrijf, maar zet ook aan tot verduurzaming

De volgende vragen gaan over de oorlog in Oekraïne en de gevolgen daarvan. Welke invloed heeft de oorlog in Oekraïne op jouw bedrijf?

- Een positieve invloed 10%
- Geen invloed 10%
- Een negatieve invloed 65%
- Weet niet / geen mening 15%

Passen de volgende stellingen wel of niet bij jou of bij jouw mening?

	Wel	Niet	Weet niet / nvt
Door gestegen grondstofprijzen als gevolg van de oorlog in Oekraïne maak ik me zorgen over het voortbestaan van mijn bedrijf'	74%	9%	17%
Door de hoge prijs van kunstmest ga ik daar minder van gebruiken'	31%	57%	12%
Door de gestegen energieprijzen overweeg ik te investeren in (extra) productie van duurzame energie.'	44%	37%	18%
De Nederlandse overheid zou door de gevolgen van de oorlog in Oekraïne minder streng moeten zijn over stikstofuitstoot'	59%	25%	16%

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek, gehouden van 10 tot en met 23, deden 548 veehouders mee. Voor dit onderzoek is samengewerkt met landbouwwakblad Boerderij. EenVandaag heeft de vragenlijst opgezet in samenspraak met redacteuren van dit vakblad. Boerderij heeft het onderzoek verspreid onder de ruim 14.000 veehouders in het bestand van het medium. Na respons is de verhouding tussen verschillende soorten veehouders (pluimvee, varkens, melkvee, combinatie daarvan) in het onderzoek in lijn met de daadwerkelijke verhouding in Nederland.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Jeroen Kester, jeroen.kester@eenvandaag.nl

